

Tes Geritsen

DVOJNICA

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tess Gerritsen

Copyright © 2004 by Tess Gerritsen

Adamu i Danijeli

Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

IZRAZI ZAHVALNOSTI

Pisanje je usamljenički posao, ali nema pisca koji istinski radi sam. Ja imam sreće što su mi pomogli i podršku pružali Linda Merou i Đina Čentrelo iz Balantajn buksa, Meg Ruli, Džejn Berki, Don Kliri i sjajni tim iz agencije Džejn Rotrosen, Selina Voker iz Transworlda i – najvažnije – moj muž Džejkob. Svima vam najsrdačnije hvala!

PROLOG

Ponovo ju je gledao.

Četrnaestogodišnja Alis Rouz pokušala je da se usredsredi na deset pitanja ispred sebe, ali njene misli nisu htele da se bave kontrolnim iz engleskog, već Ilajdžom. Osećala je njegov pogled, kao zrak usmeren u njeno lice, osećala je na obrazu vrelinu tog pogleda i znala je da rumeni.

Saberi se, Alis!

Sledeće pitanje u kontrolnom bilo je razmazano prilikom fotokopiranja i morala je da zaškilji da razabere reči.

Čarls Dickens često bira imena koja odgovaraju osobinama njegovih likova. Navedite neke primere i objasnite zašto ime odgovara određenom liku.

Alis je grickala olovku, pokušavajući da smisli odgovor. Nije međutim mogla da razmišlja dok *on* sedi u susednoj klupi, toliko blizu da oseća kako miriše na sapun s borovinom i dim od drveta. Muževan miris. Dickens, Dickens, koga briga za Čarla Dikensa i Nikolasa Niklbija i dosadni engleski kada nju gleda predivni Ilajdža Lank? O bože, *mnogo* je sladak, s tom crnom kosom i plavim očima. Očima kao kod Tonija Kertisa. Kada je prvi put u životu ugledala Ilajdžu, to je i pomislila: isti je Toni Kertis, čije se preslatko lice osmehuje sa stranica njenih omiljenih časopisa, *Modern skrin* i *Fotoplej*.

Spustila je glavu i kada joj je kosa pala preko lica krišom je pogledala u njega kroz plave šiške. Učinilo joj se da joj je srce preskočilo pošto je ustanovila da je on zaista gleda, i to ne onako prezrivo kao drugi momci u školi, grozni likovi, zbog kojih se osećala usporeno i tupavo, čiji su podrugljivi šapati uvek bili nadomak njenog uha, ali pretihi da tačno razabere reči. Znala je da šapuću o njoj, zato što su uvek gledali u nju dok šapuću. Ti isti su joj zalepili fotografiju krave na ormarić, i mukali kada bi se ona slučajno očešala o njih na hodniku. Ali Ilajdža – on ju je gledao potpuno drugačije. Gledao ju je zavodničkim očima. Očima filmske zvezde.

Polako je digla glavu i uzvratila pogled, ovog puta ne kroz veo kose, već otvoreno pokazujući da je svesna njegovog pogleda. On je već završio kontrolni i spustio je olovku na klupu. Sva njegova pažnja bila je usmerena na nju i ona jedva da je mogla da diše, omađijana njegovim očima.

Sviđam mu se. Sigurno. Sviđam mu se.

Prinela je šaku grlu, gornjem dugmetu bluze. Prsti su joj okrnuli kožu, ostavili vreo trag. Prisetila se kako je Toni Kertis zanosno gledao Lanu Turner, gledao tako da devojka zamuca i da joj zaklecaju kolena. Pogled pre neizbežnog poljupca. Tada se u filmovima slika uvek zamagli. Zašto to mora tako da bude? Zašto je uvek zamute baš kada ide ono što najviše želiš da vidiš...

„Gotovo! Predajte rad.“

Alis ponovo ugleda sto, šapirografisani kontrolni, s pola pitanja i dalje bez odgovora. O ne. Kuda odlete vreme? *Znala* je tačne odgovore. Samo još koji minut...

„Alis. Alis!“

Podigla je pogled i videla ispruženu ruku gospođe Meriveder.

„Zar me nisi čula? Vreme je da predaš kontrolni.“

„Ali...“

„Ništa ali. Moraš da počneš da me *slušaš*, Alis.“ Gospođa Meriveder zgrabi Alisin kontrolni i pođe između klupa. Mada je jedva čula njihov žagor, Alis je znala da joj se devojke iza nje rugaju. Okrenula se i videla ih nagnute jedne ka drugima, kako šakama kriju usta, da priguše kikot. *Alis ume da čita s usana, zato pazite da ne vidi da pričamo o njoj.*

Sada su se i neki dečaci smejali i upirali prstom u nju. Šta je to toliko smešno?

Alis spusti pogled. Užasnu se kada vide da joj je gornje dugme otpalo pa joj je bluza sada širom otvorena.

Zazvonilo je za kraj časa. Alis zgrabi školsku torbu i privi je na grudi dok je bežala iz učionice. Izbegavala je sve poglede, samo je hodala, oborene glave, dok joj je plač stezao grlo. Uletela je u ve-ce i zaključala se u kabinu. Dok su druge devojke ulazile i smejale se lickajući se pred ogledalima, Alis se krila iza zaključanih vrata. Osećala je miris njihovih parfema, i nalet vazduha svaki put kada bi se vrata otvorila. Te zlatne devojke, uvek odevene po poslednjoj modi. Njima dugmad nikada nije otpadala; one nikada nisu dolazile u školu u iznošenoj suknji i cipelama s kartonskim đonom.

Odlazite. Samo, molim vas, svi odlazite.

Vrata napokon prestadoše da se otvaraju i zatvaraju.

Pribijena uz vrata kabine, Alis se naprezala da čuje je li još neko u prostoriji. Provirila je između vrata i dovratka i videla da pred ogledalom nema nikoga. Tek se tada išunjala iz ve-cea.

I hodnik je bio pust, svi su otišli kući. Nije bilo nikoga da je kinji. Hodala je, pogrbljeno kao da će se time zaštititi,

dugačkim hodnikom s izubijanim ormarićima i plakatima koji najavljuju igranku za Noć veštica, za dve nedelje. Igranku na koju ona sigurno neće ići. Poniženje s prošlonedeljne igranke još ju je peklo i verovatno će peći zauvek. Dva sata koja je provela stojeći uza zid, čekajući, u nadi da će je neki momak pozvati na ples. Kada joj je jedan napokon prišao, to nije bilo zbog plesa. Naglo se presamitio i ispovraćao na njene cipele. Za nju više nema igranki. U ovom gradu je tek dva meseca, a već je priželjkivala da se njena majka spakuje pa da se ponovo presele, da odu nekuda gde će moći da počnu iz početka. Gde će sve napokon biti drugačije.

Mada nikada nije drugačije.

Izašla je kroz glavni školski ulaz, na jesenje sunce. Nadvijena nad biciklom, toliko se unela u otvaranje katanca da nije čula korake. Tek kada joj je njegova senka pala preko lica shvatila je da Ilajdža stoji pored nje.

„Zdravo, Alis.“

Naglo se ispravila a bicikl joj je pao u stranu. Pobogu, kakva sam glupača. Zašto sam samo toliko trapava?

„Baš je bio težak kontrolni, je li?“ Govorio je sporo, razgovetno. To je bilo još nešto što joj se sviđalo na Ilajdži; za razliku od ostalih njenih vršnjaka, glas mu je uvek bio jasan, nikada nerazgovetan. I uvek joj je omogućavao da vidi njegove usne. On zna moju tajnu, pomislila je. A ipak želi da se druži sa mnom.

„Jesi li stigla da odgovoriš na sva pitanja?“, upitao je.

Sagnula se da podigne bicikl. „Znala sam odgovore. Samo mi je trebalo još malo vremena.“ Dok se ispravljala, videla je da mu se pogled spustio na njenu bluzu. Na ono što je otkrivalo otpalo dugme. Pocrvenela je i prekrstila ruke.

„Imam zihernadlu“, rekao je.

„Molim?“

Izvadio ju je iz džepa. „I ja stalno gubim dugmad. Stvarno je blam. Evo, ja ću ti je staviti.“

Zadržala je dah dok je on hvatao njenu bluzu. Jedva je uspevala da obuzda drhtanje kada je gurnuo prst iza tkanine da zatvori iglu. Oseća li kako mi srce tutnji?, upitala se. Zna li da mi se vrti u glavi od njegovog dodira?

Kada je zakoračio unazad, ponovo je počela da diše. Pogledala je dole i videla da joj je bluza uredno zatvorena.

„Bolje?“, upitao je.

„Oh. Da!“ Zastala je da se pribere, a onda rekla, s dostojanstvom jedne kraljice: „Hvala ti, Ilajdža. To je bilo veoma uviđavno.“

Usledi trenutak tišine. Vrane su graktale, jesenje lišće bilo je kao plamen što guta grane iznad njih.

„Da li bi mogla da mi pomogneš oko nečega?“, upitao je.

„Oko čega?“

O kako glup, glup odgovor. Trebalo je samo da kažeš da! Da, za tebe ću sve uraditi, Ilajdža Lank.

„Radim jedan zadatak iz biologije. Treba mi neko da mi pomogne a ne znam koga drugog da pitam.“

„Kakav zadatak?“

„Pokazaću ti. Treba da odemo kod mene kući.“

Kod njega kući. Ona nikada nije bila u kući nekog momka. Klimnula je glavom. „Samo da prvo ostavim torbu kod svoje kuće.“

On je odvezao svoj bicikl. Bio je gotovo jednako olupan kao njen, zarđalih blatobrana, ispucalog sedišta. Zbog tog

starog bicikla dopadao joj se još i više. Mi smo pravi par, pomislila je. Toni Kertis i ja.

Odvezli su se najpre do njene kuće. Nije ga pozvala da uđe; previše se stidela bednog nameštaja i boje koja se ljušti sa zidova. Utrčala je, bacila školsku torbu na kuhinjski sto i istrčala.

Nažalost, istrčao je i Badi, pas njenog brata. Baš kada je izašla na ulazna vrata, projurio je kao crno-belo tane.

„Badi!“, viknula je. „Vraćaj se ovamo!“

„Nije baš poslušan, je li?“, rekao je Ilajdža.

„Zato što je glupi džukac. *Badi!*“

Mešanac se osvrnuo, mašući repom, pa je otkasao niz ulicu.

„O, nema veze“, rekla je. „Vратиće se kad mu se prohte.“ Uzjahala je bicikl. „Gde ti živiš?“

„Na Ulici Skajlajn. Jesi li nekada bila tamo gore?“

„Nisam.“

„Ima dugo da se vozi uzbrdo. Misliš da ćeš moći?“

Klimnula je glavom. *Za tebe mogu sve.*

Krenuli su. Nadala se da će on skrenuti na Glavnu ulicu, pored poslastičarnice gde se društvo uvek mota posle škole, pušta džuboks i pije sok. Videće nas kako se vozimo zajedno, pomislila je, i kako će samo ženske posle da pričaju? Eno Alis s plavookim Ilajdžom.

On je međutim nije poveo Glavnom ulicom. Skrenuo je Ulicu Lokust, gde gotovo uopšte da nije bilo kuća, samo zadnja dvorišta nekoliko poslovnih zgrada i parking za zaposlene u fabrici konzervi *Neptunovo blago*. Šta da se radi. Dovoljno je i to što se vozi s njim, zar ne? Toliko blizu da vidi kako mu se mišići napinju dok okreće pedale.

Osvrnuo se ka njoj i crna kosa mu je zaigrala na vetru. „Kako ide, Alis?“

„Dobro je.“ Mada joj je zapravo ponestajao dah jer su izašli iz gradića i počeli uspon uz planinu. Ilajdža sigurno svakog dana vozi bicikl uz Ulicu Skajlajn, tako da je na to navikao; jedva da je delovao zadihano, noge su mu se kretale kao moćni klipovi. Ona je međutim dahtala i jedva uspevala da gura dalje. Nešto čupavo joj privuče pogled. Okrenula se i videla da ih Badi prati. I on je izgledao umorno, jezik mu je visio dok je pokušavao da održi korak.

„Beži kući!“

„Šta si rekla?“, osvrnu se Ilajdža ka njoj.

„Opet onaj glupi pas“, prodahtala je. „I dalje nas prati. Izgubiće se.“

Besno je pogledala Badija, ali je on samo nastavio da trčakara pored nje, na svoj veseli glupavi pseći način. Dobro, samo napred, pomislila je. Crkni ako hoćeš. Šta me briga.

Nastavili su uzbrdo, putem koji je blago vijugao. Kroz drveće bi povremeno ugledala Foks Harbor daleko dole, vodu kao kovani bakar na popodnevnom suncu. Onda bi stabla postala pregusta pa bi videla samo šumu, ovenčanu blistavim nijansama crvene i narandžaste. Lišćem zasuti put krivudao je pred njima.

Kada se Ilajdža napokon zaustavio, Alis su noge bile tako umorne da je jedva stajala bez drhtanja. Badija nigde nije bilo; nadala se da će umeti sam da se vrati kući, jer ga ona nipošto neće tražiti. Ne sada, ne kada Ilajdža stoji tu, osmehuje joj se, blistavih očiju. Naslonio je bicikl na drvo i prebacio školsku torbu preko ramena.

„Gde ti je kuća?“, upitala je.

„Niz onaj puteljak tamo.“ Pokazao je ka poštanskom sandučetu koje je rđalo na stubu.

„Zar nećemo kod tebe?“

„Ma ne, moja sestra od tetke je kod kuće, leži bolesna. Čitavu noć je povraćala, zato je bolje da ne idemo kući. Zadatak mi je ionako ovde, u šumi. Ostavi bicikl. Moraćemo peške.“

Naslonila je bicikl pored njegovog pa je pošla za njim, i dalje nesigurnim korakom od vožnje uz planinu. Zašli su u šumu. Tu su stabla bila gusta, zemlju je prekrivao debeo sag od lišća. Odlučno ga je pratila, rasterujući komarce. „Ta sestra živi s vama?“, upitala je.

„Aha, doselila se kod nas prošle godine. Sada izgleda zastalno. Nema kud drugo.“

„Tvojim roditeljima to ne smeta?“

„Imam samo oca. Mama mi je umrla.“

„Oh.“ Nije znala šta na to da kaže. Napokon je promrmljala jednostavno: „Žao mi je“, ali on kao da je nije čuo.

Rastinje je postalo gušće, trnje joj je grebalo gole noge. Teško je održavala korak s njim. Odmicao je, ostavljao je sa suknjom zakačenom za kupine.

„Ilajdža!“

Nije odgovorio. Samo je išao dalje kao neustrašivi istraživač, sa školskom torbom prebačenom preko ramena.

„Čekaj!“

„Hoćeš li da vidiš ovo ili nećeš?“

„Hoću, ali...“

„Onda *požuri*.“ U njegovom glasu se začula oštrica nestrpljivosti i to ju je zapanjilo. Stajao je nekoliko koraka napred, osvrnut ka njoj, i primetila je da su mu pesnice stegnute.

„Evo“, rekla je krotko. „Dolazim.“

Nekoliko metara dalje, naglo su izašli na proplanak. Videla je stari kameni temelj, sve što je ostalo od davno nestale farme. Ilajdža ju je pogledao, lica šarenog od popodnevnog sunca.

„Evo ga ovde“, rekao je.

„Šta to?“

Sagnuo se, povukao u stranu dve daske i otkrio duboku rupu. „Pogledaj unutra“, rekao je. „Tri nedelje sam kopao.“

Polako se približila jami i pogledala. Popodnevno svetlo padalo je iskosa iza drveća i dno rupe bilo je u senci. Razabrala je sloj suvog lišća koji se nakupio na dnu. Preko ivice vijugao je konopac.

„Je li to nekakva zamka za medveda?“

„Mogla bi da bude. Kada bih stavio granje preko, da sakrijem otvor, mogao bih mnogo šta da uhvatim. Čak i jelena.“ Pokazao je u rupu. „Gledaj, je li vidiš?“

Nagnula se bliže. Nešto je slabašno sijalo dole u senkama; komadići nečeg belog virili su ispod nabacanog lišća.

„Šta je to?“

„To je moj projekat.“ Uhvatio je užu i povukao.

Na dnu jame lišće je zašušketalu, pošlo uvis. Elis je zurila dok se užu zatezalo i dok je Ilajdža nešto izvlačio iz senke. Korpu. Izvukao ju je iz rupe i stavio na zemlju. Otresao je lišće i otkrio to belo s dna jame.

Bila je to mala lobanja.

Dok je sklanjao lišće, videla je komadiće crnog krzna i tanka rebra. Čvornovat lanac kičme. Kostu nogu krhke kao grančice.

„Zar nije strava? Više ni ne smrdi“, rekao je. „Provela je tu dole sada već sedam meseci. Kada sam poslednji put gledao, još je na njemu bilo mesa. Sada je čak i to nestalo. Pošto je ogrejalo, tamo u maju, počela je baš brzo da truli.“

„Šta je to?“

„Zar ne vidiš?“

„Ne.“

Uzeo je lobanju, malo je okrenuo, povukao kičmu. Ustuknula je kada je zamahnuo ka njoj.

„Nemoj!“, ciknula je.

„Mjau!“

„Ilajdža!“

„Pa sama si pitala šta je.“

Zurila je u prazne očne duplje. „Mačka?“

Izvadio je kesu iz torbe i počeo da stavlja kosti u nju.

„Šta ćeš da radiš s tim kosturom?“

„To je moj projekat za biologiju. Od mačeta do kostura za sedam meseci.“

„Odakle ti mačka?“

„Našao sam je.“

„Prosto si našao mrtvu mačku?“

Digao je pogled. Njegove plave oči su se osmehivale. To međutim više nisu bile oči Tonija Kertisa; ove oči su je plašile.

„Ko je rekao da je bila mrtva?“

Srce joj je iznenada tutnjalo. Zakoračila je unazad. „Znaš, mislim da sada moram kući.“

„Zašto?“

„Domaći. Moram da radim domaći.“

On je sada stajao, okretno se digao na noge. Osmeh je nestao, zamenio ga je izraz tihog iščekivanja.

„Vidimo se... vidimo se u školi“, rekla je. Počela je da uzmiče, osvrćući se levo i desno, gledajući šumu koja je izgledala isto u svim pravcima. Odakle su došli? Kuda da pođe?

„Ali, Alis, tek si stigla“, rekao je on. Nešto je držao. Tek kada je digao ruku videla je šta je to.

Kamen.

Od udarca je pala na kolena. Pokušala je da se pridigne, gotovo potpuno zamračenog vida, oduzetih udova. Nije osećala bol, samo tupu nevericu. Počela je da puzi, ali nije videla kuda. Onda ju je zgrabio za stopala i cimnuo unazad. Lice joj je grebalo zemlju dok ju je vukao. Pokušala je da se ritne i oslobodi, pokušala je da vrisne, ali usta su joj se napunila zemljom i grančicama dok ju je on vukao ka jami. Taman kada su joj se stopala našla preko ivice, zgrabila je žbun i čvrsto se uhvatila, dok su joj noge visile iznad rupe.

„Pusti, Alis“, rekao je.

„Povuci me! Povuci me!“

„Rekoh, *pusti*.“ Digao je kamen i udario je u šaku.

Kriknula je i pustila ruku. Skliznula je u rupu, na postelju od mrtvog lišća.

„Alis. Alis.“

Ošamućena od pada, pogledala je krug neba iznad sebe i videla siluetu njegove glave, kako se naginje napred, zuri dole u nju.

„Zašto ovo radiš?“, jecala je. „Zašto?“

„Ništa lično. Samo me zanima koliko traje. Maci je trebalo sedam meseci. Šta misliš koliko će trebati tebi?“

„Kako smeš ovo da mi radiš!“

„Pa-pa Alis.“

„Ilajdža! Ilajdža!“

Daske su pokrile otvor i zaklonile krug svetla. Nestao je poslednji tračak neba. Ovo nije stvarno, pomislila je. Ovo je šala. On samo pokušava da me uplaši. Ostaviće me ovde

dole nekoliko minuta a onda će se vratiti da me pusti napolje. Naravno da će se vratiti.

Onda je čula nešto kako udara po daskama. *Kamenje. On to gomila kamenje.*

Ustala je i pokušala da se ispenetra iz rupe. Našla je suvi koren, koji joj se odmah raspao u ruci. Grabila je zemlju, ali nije mogla da nađe oslonac, nije mogla da se izdigne ni desetak centimetara a da odmah ne padne nazad. Njeni krici su probijali tamu.

„Ilajdža!“, urlala je.

Jedini odgovor bilo je udaranje kamenja o daske.

JEDAN

Kad osvaneš, ne očekuj da ćeš omrknuti,

Kad omrkneš, ne očekuj da ćeš osvanuti.

– *Natpis na ploči u pariskim katakombama*

Niz lobanja zurio je s vrha zida od pažljivo složenih femura i tibija. Mada je bio jun i mada je znala da dvadeset metara iznad nje na pariskim ulicama sija sunce, doktorka Mora Ajls osećala je jezu dok je išla slabo osvetljenim prolazom, sa zidovima koje su gotovo čitavom visinom prekrivali ljudski ostaci. Ona je smrt dobro poznavala, bila je sa njom gotovo bliska, gotovo prisna sa smrću, ali su je ošamutile razmere onoga što je tu bilo izloženo, ta brojnost kostiju pohranjenih u mreži tunela ispod Grada svetlosti. Tura od jednog kilometra provela ju je tek kroz mali deo katakombi. Turistima pristup nije dozvoljen u brojne bočne tunele i odaje pune kostiju, čija su mračna usta zavodljivo zjapila iza zaključanih kapija. Tu su bili ostaci šest miliona Parižana koji su nekada znali za sunce na licu, koji su gladovali, žeđali i voleli, koji su osećali otkucanje srca u grudima, nalet vazduha u plućima. Nisu mogli ni da zamisle da će jednog dana njihove kosti biti iskopane s mesta počinka na grobljima i premeštene u ovu mračnu kosturnicu ispod grada.

Da će jednog dana biti izložene da u njih zveraju horde turista.

Pre stotinu i pedeset godina, da bi se napravilo mesta za neprekidni dotok mrtvih u prepuna pariska groblja, kosti su iskopane i prenesene u ogromno saće drevnih krečnjačkih kamenoloma koji se pružaju ispod grada. Radnici koji su prebacivali kosti nisu ih tek tako nabacali na gomile, već su svoj morbidni zadatak obavili sa stilom, brižljivo ih slažući da obrazuju maštovite šare. Kao pažljivi kamenoresci, sagradili su visoke zidove ukrašene naizmeničnim slojevima lobanja i dugačkih kostiju, stvarajući umetničko delo od zemnih ostataka. I okačili su pločice s mračnim citatima koji podsećaju sve posetioce tih hodnika da Smrt nikoga ne štedi.

Jedna pločica privukla je Mori pogled i ona je zastala u reci turista da je pročita. Dok je s mukom prevodila reči oslanjajući se na svoj tanušni francuski iz srednje škole, čula je nestvaran zvuk dečjeg smeha kako odjekuje mračnim prolazima i unjkavi tekšaški naglasak nekog čoveka koji je šaputao ženi: „Šta kažeš, Šeri, kakvo mesto? Sav sam se naježio...“

Dvoje Tekšašana prodoše dalje, glasovi utihnuše. Mora je na tren ostala sama u odaji, udišući stoletnu prašinu. Pod mutnim sjajem svetlosti u tunelu, buđ se raširila po ponekim lobanjama, tako da su postale zelenkaste. U čelu jedne lobanje zjapila je rupa od metka, poput trećeg oka.

Znam kakva je smrt zadesila vas.

Jeza tunela ušunjala se i u njene kosti. Ipak se nije pomerila, rešena da prevede tu pločicu, da suzbije stravu baveći se beskorisnim umnim izazovom. Hajde, Mora. Tri godine si učila francuski u školi a ne možeš ovo da prevedeš? Zainatila se i sve misli o smrtnosti privremeno su ustuknule.

Onda su reči poprimile značenje i osetila je kako joj se krv ledi u žilama...

*Srećan je onaj ko je večno suočen sa časom svoje smrti
I sprema se za svoj kraj svakog dana.*

Iznenada je primetila tišinu. Nije bilo glasova, ni odjeka koraka. Okrenula se i izašla iz te mračne odaje. Kako je samo toliko zaostala za drugim turistima? Ostala je sama u ovom tunelu, sama s mrtvima. Pomislila je na neočekivani nestanak struje, na pogrešno skretanje u mrklom mraku. Čula je za priču o pariskim radnicima od pre stotinu godina koji su se izgubili u katakombama i umrli od gladi. Ubrzala je korak dok je pokušavala da pristigne ostale, da se vrati u društvo živih. U tim tunelima joj se činilo da je Smrt previše pritiska. Lobanje kao da su neprijateljski zurile u nju, hor od šest miliona koji je prekoreva zbog morbidne radoznalosti.

Nekada smo bili živi isto kao ti. Misliš da možeš pobeći budućnosti koju ovde vidiš?

Kada je napokon izašla iz katakombi i zakoračila na sunce u Ulici Remija Dimonsela, duboko je udahnula. Obradovala se buci saobraćaja i ljudskoj vrevi kao da joj je upravo podarena druga prilika da živi. Boje su delovale vedrije, lica srdačnije. Moj poslednji dan u Parizu, pomislila je, a tek sada zaista cenim lepotu ovog grada. Veći deo protekle nedelje provela je zarobljena u sobama za sastanke, na Međunarodnom kongresu o forenzičkoj patologiji. Bilo je veoma malo vremena za razgledanje, a čak i ture koje su organizatori priredili imale su neke veze sa smrću i bolešću: Muzej medicine, stara operaciona sala.

Katakombe.

Kakva je to ironija da će joj od svih uspomena iz Pariza najupečatljivija biti ona na ljudske ostatke. To je nezdravo, pomislila je dok je sedela u bašti kafea, uživajući u poslednjoj šoljici espresa i kolaču s jagodama. Za dva dana ponovo ću biti u svojoj sali za autopsije, okružena nerđajućim čelikom, odsečena od sunčeve svetlosti. Disaću samo hladni, filtrirani vazduh iz klima-uređaja. Ovaj dan će mi se činiti kao uspomena na raj.

Nije žurila, trudila se da upije svaki trenutak. Miris kafe, ukus testa umešenog s maslacem. Uredni poslovni ljudi s mobilnim telefonima prilepljenim na uho, žene s lepršavim maramama komplikovano vezanim oko vrata. Upustila se u maštariju koja je sigurno, makar na tren, primamila svakog Amerikanca u Parizu: Šta ako propustim avion? Ako prosto ostanem ovde, u ovom kafeu, u ovom čudesnom gradu, do kraja života?

Na kraju je ipak ustala i pozvala taksi do aerodroma. Na kraju se odrekla maštarije i Pariza, ali samo zato što je sebi obećala da će jednog dana ponovo doći. Jedino nije znala kada.

Let kući je kasnio tri sata. Mogla sam ta tri sata da provedem šetajući obalom Sene, pomislila je dok je ozlojeđena sedela na aerodromu Šarl de Gol. Mogla sam tri sata da šetam po Mareu ili zavirujem po Halama. Umesto toga, bila je zarobljena na aerodromu toliko prepunom putnika da nije imala gde da sedne. Konačno je ušla u avion *Er Fransa* umorna i veoma zlovoljna. Jedna čaša vina uz obrok bila joj je sasvim dovoljna da potone u dubok san bez snova.

Probudila se tek kada je avion počeo da se spušta ka Bostonu. Glava ju je bolela, a sunce na zalasku bleštalo joj je u oči. Glavobolja se pojačala dok je čekala da podigne prtljag i gledala kofere kako idu ukруг, ali njenih nije bilo. Dok je kasnije čekala u redu da prijavi nestanak prtljaga, u glavi joj je već nemilosrdno damaralo. Kada je napokon ušla u taksi noseći samo ručni prtljag, mrak se već bio spustio i želela je jedino da se potopi u vrelu kadu i naguta aspirina. U taksiju je ponovo utonula u san.

Probudilo ju je naglo kočenje.

„Šta se to ovde dešava?“, čula je taksistu kako se pita.

Pridigla se i zakrvavljenih očiju pogledala jarka plava svetla. Nije uspela odmah da razabere prizor napolju. Onda je shvatila da su skrenuli u njenu ulicu pa se ispravila, smesta na oprezu, uznemirena zbog onoga što vidi. Bila su tu parkirana četiri policijska patrolna automobila, a rotaciona svetla prosecala su tamu.

„Kao da je neki hitan slučaj“, rekao je vozač. „Ovo je vaša ulica, je li tako?“

„A ono tamo je moja kuća. Na sredini.“

„Tamo gde su policijska kola? Ne bih rekao da će nas pustiti da prođemo.“

Kao da bi da potvrdi taksistine reči, priđe im jedan pozornik, mašući im da se okrenu i udalje.

Taksista je gurnuo glavu kroz prozor. „Moram da ostavim putnicu. Ovde živi.“

„Žao mi je, druže. Čitav blok je ograđen.“

Mora se prignu ka taksisti: „Slušajte, izaći ću ovde.“ Platila mu je, uzela torbu i izašla iz taksija. Koji trenutak ranije osećala se ošamućeno i pospano; sada topla junska noć kao da je

iskrila od napetosti. Pošla je pločnikom, a nespokoj je rastao dok se približavala okupljenim posmatračima i uvidela da su službena vozila parkirana ispred njene kuće. Da se nije nešto desilo nekom njenom komšiji? Kroz misli joj prolete čitav niz užasnih mogućnosti. Ubistvo. Samoubistvo. Pomislila je na gospodina Teluškina, inženjera robotike koji je sam živio u susednoj kući. Zar joj nije delovao posebno setno kada ga je poslednji put srela? Pomislila je takođe i na Lili i Sjuzen, njene komšinice s druge strane, pravnice koje su zbog aktivnog zastupanja lezbejskih prava mogle biti nečija meta. Onda je primetila Lili i Sjuzen kako stoje na rubu gomile, žive i zdrave, pa se ponovo zabrinula za gospodina Teluškina, koga nije videla među posmatračima.

Lili skrenu pogled i vide Moru kako prilazi. Nije mahnula, samo je nemo zurila u nju, pa onda munula Sjuzen, koja se okrenu da pogleda i doslovno zinu. Sada su se i drugi susedi okretali i gledali je iskolačenih očiju, a svima se na licu videla zapanjenost.

Zašto mene gledaju?, pitala se Mora. Šta sam to ja uradila? „Doktorke Ajls?“ Jedan pozornik je zurio u nju. „To ste... to jeste vi, zar ne?“, upitao je.

Pa, pomislila je, to je prilično glupo pitanje. „Ovo je moja kuća. Šta se dešava?“

Pozornik je huknuo. „Hm... mislim da bi najbolje bilo da pođete sa mnom.“

Uzeo ju je za ruku i proveo je kroz gomilu. Komšije su se ćutke razmicale pred njom, kao da prave mesta osuđeniku na smrt. Njihova ćutnja bila je sablasna; u tišini se čulo samo krčanje policijskih toki-vokija. Stigli su do žute policijske trake razapete između kočica, od kojih je nekoliko

bilo zakucano u dvorište gospodina Teluškina. *On se ponosi svojim travnjakom i ovo mu se nikako neće dopasti*, smesta je pomislila, potpuno besmisleno. Policajac je digao traku i pomogao joj da pređe na, shvatila je, mesto zločina.

Znala je da je to mesto zločina zato što je u njegovom središtu ugledala poznatu priliku. Čak i preko čitavog travnjaka, Mora je prepoznala Džejn Ricoli, detektivku iz odeljenja za ubistva. U osmom mesecu trudnoće, sitna Ricolijeva je u sakou i pantalonama izgledala kao zrela kruška. Njeno prisustvo dodatno je zbunjivalo. Šta bostonska detektivka radi ovde u Bruklinu, van svoje uobičajene teritorije? Ricolijeva nije videla Moru kako se približava; pogled joj je bio prikovan na automobil parkiran ispred kuće gospodina Teluškina. Odmahivala je glavom, očigledno zbog nečega ljuta, a tamni uvojci skakali su na sve strane, razbašureni kao i obično.

Partner Ricolijeve, detektiv Bari Frost, prvi je primetio Moru. Prešao je pogledom preko nje, pa ga iznenada vratio, naglo trznuvši glavom, i zagledao se u nju, prebledeo. Nemo je cimnuo partnerku za rukav.

Ricolijeva se ukipila, a stroboskopski prosevi plave svetlosti obasjavali su njeno lice na kome se jasno videla neverica. Pošla je, kao u transu, ka Mori.

„Doktorke?“ reče Ricolijeva tiho. „Jesi li to stvarno ti?“

„A ko bi bio? Zašto me to svi pitaju? Zašto me svi gledaju kao da sam duh?“

„Zato...“ Ricolijeva učuta. Odmahnula je glavom tako da su se raščupani uvojci razleteli. „Gospode bože. Na tren sam pomislila da *jesi* duh.“

„Molim?“

Ricolijeva se okrenu i viknu: „Oče Brofi?“

Mora nije videla sveštenika kako malo dalje stoji sam. Sada je izronio iz senki, a kolir mu je bio poput bele posekotine oko vrata. Njegovo obično naočito lice izgledalo je izmoždeno, ošamućeno. *Zašto je Danijel ovde?* Sveštenike obično ne zovu na mesto zločina sem ako porodica žrtve ne zatraži njihovu pomoć. Njen komšija gospodin Teluškin nije katolik nego Jevrejin. Zašto bi on zvao sveštenika?

„Oče, možete li molim vas da je uvedete u kuću?“, rekla je Ricolijeva.

Mora upita: „Hoće li mi neko reći šta se to ovde zbiva?“

„Uđi, doktorka. Molim te. Objasniću ti kasnije.“

Mora je osetila Brofijevu ruku oko struka, čvrst stisak koji jasno stavlja do znanja da nije trenutak za opiranje. Da treba jednostavno da sledi detektivkina uputstva. Pustila ga je da je odvede do ulaznih vrata i primetila u sebi potajno uzbuđenje zbog njegove blizine, toplote njegovog tela uz njeno. Bila ga je toliko svesna da su joj ruke postale nespretno dok je gurala ključ u bravu. Iako su mesecima već bili prijatelji, nikada ranije nije pozvala Danijela Brofija u svoju kuću i ova reakcija sada podsetila ju je na razlog što je tako pažljivo održavala distancu između njih. Zakoračili su unutra, u dnevnu sobu u kojoj su automatski tajmeri već bili popalili svetla. Na tren je zastala pored sofe, pošto nije znala šta dalje da radi.

Otac Brofi je preuzeo stvar u svoje ruke.

„Sedi“, rekao je i pokazao joj na sofu. „Doneću ti nešto za piće.“

„Ti si gost u mojoj kući. Trebalo bi da ja tebe nudim pićem“, rekla je.

„Ne pod ovim okolnostima.“

„Ja čak ni ne znam kakve su to okolnosti.“

„Detektivka Ricoli će ti reći.“ Izašao je iz sobe i vratio se s čašom vode – što u tom trenutku ne bi baš bilo piće koje bi ona izabrala, ali joj se nekako nije činilo pristojno da od sveštenika traži da joj donese flašu votke. Otpila je gutljaj vode, osećajući se nelagodno zbog njegovog pogleda. On se teško spustio na stolicu pored nje i posmatrao je kao da se boji da će nestati.

Napokon je čula Ricolijevu i Frosta kako ulaze u kuću, čula ih kako se u predsoblju sašaptavaju s nekim trećim, čiji glas Mora nije prepoznavala. Tajne, pomislila je. Zašto svi nešto kriju od mene? Šta to ne žele da znam?

Podigla je pogled kad je dvoje detektiva ušlo u dnevnu sobu. S njima je bio čovek koji se predstavio kao bruklinski detektiv Ekert, mada će njegovo ime Mora verovatno zaboraviti za pet minuta. Pažnja joj je bila potpuno usmerena na Džejn Ricoli, s kojom je radila ranije. Na ženu koja joj je bila draga i koju je poštovala.

Detektivi su posedali na stolice, Ricolijeva i Frost s druge strane stočića za kafu. Osećala se brojčano ugroženo, četiri prema jedan, svi pogledi bili su upereni u nju. Frost je izvadio beležnicu i olovku. Šta to hoće da zapisuje? Zašto ovo deluje kao početak saslušanja?

„Kako si, doktorka?“, upitala je Ricolijeva, glasom tihim od brige.

Mora se nasmejala na to banalno pitanje. „Bila bih mnogo bolje da znam šta se dešava.“

„Mogu li da te pitam gde si bila noćas?“

„Upravo sam stigla s aerodroma.“

„Zašto si bila na aerodromu?“

„Stigla sam iz Pariza. S aerodroma Šarl de Gol. Let je bio dugačak i nisam raspoložena za igre pitalica.“

„Koliko si dugo provela u Parizu?“

„Nedelju dana. Odletela sam tamo prošle srede.“ Mori se učinilo da čuje primesu optužbe u otresitim pitanjima Ricolijeve i njena ozlojeđenost polako je počela da prelazi u bes. „Ako mi ne verujete, možete da pitate moju sekretaricu Luiz. Ona mi je rezervisala karte. Tamo sam bila na skupu...“

„Međunarodna konferencija o forenzičkoj patologiji. Je li tako?“

Mora se začudila. „Već znate?“

„Luiz nam je rekla.“

Raspitivali su se o meni. Čak i pre nego što sam se vratila, razgovarali su s mojom sekretaricom.

„Rekla nam je da je trebalo da sletiš na Logan u pet po podne“, kazala je Ricolijeva. „Sada je gotovo deset. Gde si dosad?“

„Let je kasnio u polasku. Nekakve dodatne bezbednosne provere. Avio-kompanije su tako paranoične, imali smo sreće što smo poleteli makar tri sata kasnije.“

„Znači, kasnila si tri sata u polasku.“

„To sam upravo rekla.“

„Kada si sletela?“

„Ne znam. Oko pola devet.“

„Trebalo ti je sat i po od Logana do kuće?“

„Izgubili su mi kofer. Morala sam da popunim formular za izgubljeni prtljag kod *Er Fransa*.“ Mora učuta, iznenada na ivici strpljenja. „Slušaj, pobogu, o čemu se ovde radi? Pre nego što odgovorim na nova pitanja, imam pravo da znam. Optužujete li vi to mene za nešto?“

„Ne, doktorica. Ne optužujemo te ni za šta. Samo pokušavamo da uspostavimo hronologiju.“

„Hronologiju čega?“

Frost upita: „Doktoro Ajls, je li vam ko pretio u poslednje vreme?“

Pometeno ga je pogledala. „Molim?“

„Poznajete li nekoga ko bi imao razloga da vam naudi?“

„Ne.“

„Sigurni ste?“

Mora se ozlojeđeno nasmeja. „Pa, ima li nekoga ko je u to potpuno siguran?“

„Bar nekoliko puta si svojim svedočenjem na sudu nekome stala na žulj“, rekla je Ricolijeva.

„Jedino ako im smeta istina.“

„U sudu si sigurno stekla neprijatelje. Počinioce koje si poslala na robiju.“

„Isto koliko i ti, Džejn. Samo radeći svoj posao.“

„Jesi li možda primila neke određene pretnje? Pisma ili telefonske pozive?“

„Moj broj telefona nije u imeniku. A Luiz nikome ne daje moju adresu.“

„Šta je s pismima koja ti stižu na službu sudskog patologa?“

„Povremeno je bilo uvrnutih pisama. Svi ih dobijamo.“

„Uvrnutih?“

„O vanzemaljcima i teorijama zavere. Ili optužbe što zataškavamo istinu o nekoj autopsiji. Njih stavljamo u pretnac za ludake ako nema otvorenih pretnji, u kom slučaju ih prosljeđujemo policiji.“